A°. 1843. N°. 255.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.

ZONDAG 24 DECEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels *f* 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Gedurende de *Kersdagen* zullen er geene Couranten worden uitgegeven.

Nog geen minister van financiën.

Het is een zonderling verschijnsel, dat er bijna drie maanden verloopen zijn, zonder dat men iemand heeft kunnen vinden, welke de portefeuille van financiën op zich heeft durven nemen. De geruchten liepen, dat zich vele sollicitanten voor die betrekking aanboden: de uitkomst schijnt te bewijzen, dat allen, bij nader inzien der zaken, hunnen vroegeren wensch opgegeven hebben.

Een bemoedigend teeken is dit zeker niet. Hoe veel aantrekkelijks eene portefeuille anders heeft, bewijst het gedrag van enkelen onzer tegenwoordige ministers, welke ten harer behoeve ontrouw werden aan de vroeger door hen verkondigde beginselen, en welke, ondanks hunne herhaalde nederlagen, zich aan hunne zetels blijven vastklampen. Dit heeft echter niet kunnen beletten, dat men nog geenen minister heeft kunnen vinden, en dat, niettegenstaande men zelfs, zoo het schijnt, tot menschen afgedaald is, wier titels op die betrekking voor ieders oog een volslagen raadsel zijn.

Of de onmogelijkheid eener redding des lands in de tegenwoordige omstandigheden moet daarvan de oorzaak zijn, of de personen der tegenwoordige ministers zijn hinderpalen, welke van de aanneming van het ministerie van financiën afschrikken. Men begrijpt, dat eene verjonging daarvan noodzakelijk is, om met kracht aan het herstel van 's lands zaken werkzaam te zijn.

Het bewijst, hoe flaauw de ondersteuning is, op welke de ministers kunnen hopen. Zelfs hunne vrienden, hunne bondgenooten binnen of buiten de Kamer schamen zich naast hen op te treden. Zij gevoelen de zwakheid van den toestand der ministers, hun isolement, en deinzen voor eene dergelijke stelling terug.

Of gelooft men, dat, zelfs in moeijelijke omstandigheden, wanneer een beleidvol en krachtig bestuur aan het hoofd der zaken stond, eene dergelijke aarzeling zich zou doen gevoelen? Betamelijke eerzucht, vaderlandsliefde zoude spoedig den geschikten man doen vinden, welke met de overige ministers de gevaren, maar ook de eer der redding, zoude wenschen te deelen. Maar welk man van bekwaamheid zal zich, bij ons de ondankbare taak getroosten, om alleen aan alles het hoofd te bieden, zijne besluiten door de zwakheid en beginselloosheid zijner ambtgenooten in gevaar gebragt te zien, in hunne nederlagen te deelen zonder ze te kunnen voorkomen.

Ondertusschen blijft de heer VAN HALL altijd met "zwakke krachten" den last der portefeuille torschen. Wij willen niet gelooven, wat sommigen vermoeden, dat het dien heer nimmer ernst geweest is met zijne verklaring, dat hij het *interim* alleen op zich genomen had onder de uitdrukkelijke voorwaarde van niet definitief te zullen benoemd worden. Wij begrijpen, dat hij niets liever verlangt dan zich dien last van de schouders te schuiven.

De langdurige vereeniging der beide portefeuilles van justitie en financiën heeft, echter, het bewijs van iets anders geleverd; van het overbodige, namelijk, van een afzonderlijk ministerie van justitie. De *Tijdgenoot* heeft dit in dit jaar eens beweerd: van de ministeriële zijde werd dit toen met warmte bestreden en de zware werkzaamheden van den minister van justitie als bewijs aangevoerd. De laatste maanden hebben getoond, dat, wanneer die werkzaamheden nog tijd genoeg overlieten, om een zoo moeijelijk en werkzaam ministerie, als dat van financiën, er bij waar te nemen, het ministerie van justitie niet afzonderlijk behoeft te bestaan. Die bezuiniging, althans, zou men ten minste met gemak kunnen maken, daar het departement thans blijkt eene luxe te zijn.

Buitenlandsche berigten.

ITALIË.

Berigten uit Rome, van den 9den december, melden, dat de paus, verre van ongesteld te zijn, eene wenschelijke gezondheid geniet.

PRUISSEN.

Berlijn, 16 *dec*. Men vermoedt hier, dat de akademie-inrigtingen eene herziening zullen ondergaan, daar een hoog geplaatst ambtenaar van den staat, die met de universiteit in betrekking staat, zich in dien zin uitgelaten heeft, bij gelegenheid van de uitspraak in zake der onlangs plaats gehad hebbende gebeurtenissen, betrekkelijk de studenten. De studenten, van welke de pedellen de diplomata van inschrijving gevorderd hebben, zijn nog niet tot het geven van rekenschap opgeroepen. Het bedoelde studenten-adres is bij den heer *Lachmann*, rector der akademie, ingediend; er is nog geen antwoord op gekomen. Men hoopt intusschen, dat de straf, welke tegen den eenen beklaagde is uitgesproken, die het bekende senaatsontwerp heeft voorgelezen, eenigzins verzacht moge worden.

— Naar men verneemt, heeft de Oostenrijksche regering zich bij de Saksische, in eene zeer ernstige nota, daarover beklaagd, dat er in den jongsten tijd zoo vele boeken in Saksen verschenen zijn, welke de aangelegenheden van Oostenrijk op eene zeer scherpe wijze behandelen. Het toezigt der boeken-politie in Oostenrijk is hierdoor zeer gestreng geworden. Het bekende boek, »*Oostenrijk en deszelfs toekomst*," is aldaar onder alle standen verspreid.

ENGELAND.

Londen, 20 *dec*. Uit Lissabon loopen de berigten tot 14 dezer. De minister *Costa Cabral* heeft eene zware nederlaag geleden, want de municipaliteit van Filla Franca, op hoog bevel ontbonden, omdat zij de koningin verzocht had hare raadslieden weg te zenden, is op nieuw, met groote meerderheid, door hare medeburgers ingekozen, en die van Faro heeft nu een soortgelijk verzoekschrift aan H. M. gerigt. De hertog *van Palmella* zou, na zijne terugkeering, herhaaldelijk zijn leedwezen aan den dag gelegd hebben, dat het hem niet gelukt was in Engeland de overeenkomst wegens het tarief te sluiten. Die staatsman zou daarbij verhaald hebben, hoe lord *Aberdeen* hem aangeraden had Engeland ten spoedigste te verlaten, bijaldien hij zijne voorwaarden niet wilde aannemen, ten einde de handelaars niet langer met eene ijdele hoop te vleijen en hunne ondernemingen nutteloos te stremmen. — In de Kamer der afgevaardigden hebben verscheiden leden zich tegen het ontwerp der regering verzet, om de regten op wijnen, zout, vlas en gaar nog meer te verhoogen.

FRANKRIJK.

Parijs, 19 *dec*. Eenige dagen geleden, verhaalde men hier, dat de heer *Deffontaine*, plaatsvervangend regter te Lille, voor het hof van cassatie gedagvaard was, ten einde rekenschap te geven van eene reis, welke hij naar Londen had gedaan, om zijne hulde te gaan brengen aan den hertog *van Bordeaux*.

De *Echo du Nord* meldt ons, dat de zaak ernstig is, en dat de heer *Danel*, advocaat-generaal bij het koninklijk hof te Douai, zich sinds eenige dagen te Lille ophoudt, om de zaak te onderzoeken.

— Een particuliere brief uit Konstantinopel houdt het berigt in, dat de jonge sultan zich onderwijs laat geven in de Fransche taal en de aardrijkskunde. Sedert ongeveer twee maanden houdt men de zaak zoo geheim mogelijk; want de oude dweepzieke Turken zouden ongaarne zien, dat de sultan zich overgaf aan eene onheilige bezigheid, welke door hunne godsdienst verboden is. Hij zal de eerste der Osmannen zijn, die eene vreemde taal zal spreken. Voor den oogenblik legt hij zich met den meest mogelijken ijver op deze studie toe.

Parijs, 20 *dec*. Sommigen zeggen, dat er niet meer aan de benoeming van den heer *Dupin* tot president van de Kamer der gedeputeerden gedacht wordt, en dat de heer *Sauzet* zich niet meer als candidaat voor dien post zal opdoen.

— Te Toulon zou berigt zijn, dat Sardinië den oorlog aan Tunis heeft verklaard, en dat het door een Piemonteesch smaldeel geblokkeerd zal worden. De oorzaak van den twist ligt in een verbod tot uitvoer van granen, door den bey zonder voorafgaande kennisgeving gedaan.

— De zitting der Spaansche afgevaardigden is den 14den dezer zeeer hevig geweest. De generaal *Serrano* heeft den president van den raad openlijk van leugen beschuldigd, toen deze zeide eene geheime overeenkomst met hem gemaakt te hebben. Men sprak voortdurend van plannen tot ontbinding der cortes, en tot in-hechtenis-neming van *Olozaga*, alsmede van een voornemen der regering om de nationale garden door het geheele rijk gelijktijdig te ontwapenen.

— Zoo men verzekert, heeft de heer *Donoso*, die gisteren alhier uit Madrid is aangekomen, last, aan koningin *Christina* een besluit uit te reiken, waarbij de voogdijschap over hare tweede dochter, de infante *Louise-Fernande*, haar op nieuw wordt opgedragen. Het terugkeeren van koningin *Christina* naar Madrid is evenwel nog verre van beslist; *Lodewijk Fillips* poogt zulks uit al zijne magt tegen te houden; de vorstin maakt intusschen alles gereed, om zich, zoo het besluit eenmaal genomen wordt, dadelijk op weg te kunnen begeven.

— De ex-regent *Espartero* werdt tegen het openen der Kamers hier te Parijs verwacht.

— Uit Madrid heeft men geene nadere berigten, maar uit Saragossa wordt geschreven, dat er in den avond van den 12den eenige ligte onlusten hebben plaats gehad. Het gezag heeft zich vergenoegd met het zingen op straat te verbieden en de reglementen tegen het dragen van verboden wapenen te vernieuwen.

SPANJE.

Madrid, 12 *dec*. De »*Gaceta*" van heden behelst de koninklijke besluiten, bij welke de heer *Carasco* tot minister van financiën en de baron *de Meer* tot kapitein-generaal van Catalonië benoemd worden, benevens verscheidene andere benoemingen, allen in den geest der gematigde partij. De afgevaardigden *Donoso Cortes* en *Ros de Olano* zijn naar Parijs vertrokken, om de koningin *Maria Christina* te gemoet te gaan, die weldra hier verwacht wordt. Men gispt het bestuur, dat het zich hierdoor van twee in dezen oogenblik zoo noodige stemmen berooft, en het de terugroeping der koninginne-moeder niet nog eenige weken uitgesteld heeft.

— In de voortgezette zitting van het congres trachtte de heer *Martinez de la Rosa* de gematigde partij tegen de tegen haar ingebragte beschuldigingen te verdedigen. Hij antwoordde op het door *Olozaga* gebezigde verdedigingsmiddel, waarbij deze zijnen val aan laster toeschreef, dat een iegelijk de eer van den troon handhaven en zijnen roem ophouden moest, dewijl een van eer en roem beroofde troon gelijk stond met een verworpen troon. Het voorstel van den heer *Martinez de la Rosa* werd met 126 tegen 2 stemmen aangenomen. De voorzitter legde der Kamer de vraag voor, of *Olozaga* gemagtigd zou worden het woord te nemen, dan niet; deze vraag werd bevestigend beantwoord. In de zitting van heden, verklaarde *Olozago*, nadat hij zijn politisch en parlementair gedrag verdedigd had, dat hij bij zijne komst in het ministerie zekeren beduidenden invloed te bestrijden gehad had, onder anderen van eenen met de koningin in naauwe betrekking staanden persoon, en van het militaire hoofd van Madrid. (Gedruisch) De heer *Amero* verlangde, dat de spreker tot de orde zou geroepen worden, en dat men hem, die niet eens afgevaardigde was, beletten mogt zich tegen de afgevaardigden en het leger uit te laten. (De roep »orde" klonk van alle kanten.) De heer *Olozaga* sprak nu van het geweld, hetwelk hij zoude gepleegd hebben, en zeide dat men door deze bewering had getracht Spanje in slaap te wiegen, met het doel, om, middelerwijl het land zich van zijnen sluimer zoude herstellen, een geheel nieuw systeem te doen opvolgen. Eindelijk dankte hij zijne vrienden voor de hem bewezene ondersteuning, terwijl niet alleen zijn belang, maar ook dat van het land er mede gemoeid was geweest. De heer *Serrano* nam nog het woord en sprak van zijne oppositie tegen een gematigd ministerie, en daarover, dat hij een coalitie-ministerie voor onbestaanbaar hield. De heer *Mazarredo*, minister van oorlog, verklaarde, dat het bestuur genegen was partij te trekken van de talenten des heeren *Serrano*, en dat het nimmer zou gedoogen, dat de militaire stand zich met de politische vragen zoude inlaten.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 21 *dec*. De heer *van Raikem*, procureur-generaal bij het hoog-geregtshof te Brussel, heeft, bij de hervatting van 's hofs werkzaamheden voor het tegenwoordig regtsjaar, eene zeer merkwaardige redevoering gehouden over de conflicten, welke in haar geheel wordt medegedeeld in de *Belgique Judiciaire* van 7 december ll. — Wij ontleenen daaraan de volgende korte aanmerkingen over onze grondwet en het besluit van 1822:

»Eene nieuwe staatsregeling werd ingesteld, bij de grondwet van 1815. Men erkende daarin het beginsel van de uitsluitende regtsmagt der regtbanken, om uitspraak te doen in alle geschillen over burgerlijke regten (art. 165); door deze bepaling worden de conflicten beschouwd als afgeschaft.»

»Het scheen zelfs, dat men den terugkeer der conflicten niet meer te verwachten had na de wet van 16 junij 1816, waarbij werden vernietigd al degenen, welke waren opgeworpen over onderwerpen, ingevolge de grondwet, behoorende tot het gebied der regtbanken,"

». . . . . een koninklijk besluit van 1822 herstelde de conflicten. Het is waar, zij hadden niet meer dezelfde strekking, als onder het keizerrijk. Maar zij bleven niet minder een groot verbod voor de regterlijke magt, welke zich moest onthouden van verdere kennisneming der zaak, zoo lang het conflict niet was opgeheven. Het hoofd der regering behield zich zelven het regt van beslissing voor."

»De regten der burgers bevonden zich dus zonder wezenlijken waarborg; want, van de eene zijde verwierp men de ministeriële verantwoordelijkheid, en van de andere zijde, afgescheiden nog van de gevaren van een stelsel, welks toepassing de koninklijke onschendbaarheid in aanraking bragt met particuliere belangen, waren de belanghebbenden beroofd van den waarborg der regterlijke vormen, zoo geschikt om de zegepraal der waarheid te verzekeren."

's Gravenhage, 22 *dec*. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, is door de centrale afdeeling verslag uitgebragt over het 9de hoofdstuk, litt. B, der staats-begrooting voor de jaren 1844 en 1845. De beraadslagingen zullen plaats hebben na afloop van die over het 8ste hoofdstuk, of anders op morgen ochtend ten 12 ure.

De voorzitter zegt, dat, volgens artikel 42 van het reglement van orde, er eene nadere stemming over het rapport der commissie van verzoekschriften moet plaats hebben. Hij stelt voor, die thans te doen geschieden. De rapporteur der commissie echter te kennen gevende, dat Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken verklaard heeft, tegenwoordig te wenschen te zijn bij de beraadslagen dienomtrent, zoo wordt besloten de zaak tot nader uit te stellen.

De commissie, belast met het ontwerpen van een adres, in antwoord op de koninklijke boodschap wegens het overlijden van Z. M. *Willem Fredrik* graaf *van Nassau*, is daarmede in gereedheid. Dat ontwerp wordt dadelijk naar de afdeelingen tot onderzoek verzonden.

De vergadering wordt voor korten tijd geschorst. Kort daarop wederom geopend zijnde, zoo brengt de centrale afdeeling verslag uit over dat ontwerp-adres, waarvan de beraadslagingen worden bepaald op morgen ochtend ten elf ure.

De voorzitter legt eene kennisgeving ontvangen te hebben van Z. Exc. den minister van financiën *ad interim*, houdende wijziging in het 2de hoofdstuk der begrooting, bepalende dat de bezoldiging van lid van den Raad van State van *ƒ* 6000 op *ƒ* 5000 wordt gebragt.

Aan de orde van den dag is thans de beraadslaging over het 2de hoofdstuk: *van de hooge kollegiën van staat*.

De heer *van Dam van Isselt* heeft zich tegen de voordragt verklaard, omdat daarop de post voor den Hoogen Raad van Adel voorkomt. Hij beschouwt dit, als eene inbreuk op het koninklijk praerogatief, daar de grondwet alleen aan het hoofd van den staat het regt toekent, om tot den adelstand te verheffen. De uitgaven zijn ook hooger dan de inkomsten van het kollegie, en dit zou een last op de natie leggen. Het fonds van den raad, tot bestrijding der kosten, aan te spreken, acht de spreker buiten de bevoegdheid der wetgeving, naardien het een bijzonder fonds is, door den adel zelven bijeengebragt, ter te-gemoetkoming later van hulpbehoevenden van adellijke familiën.

De heeren *van Goltstein*, *Luzac*, *den Tex* en *Faber van Riemsdijk* hebben den vorigen redenaar bestreden. Door de plaatsing van den Raad op de begrooting heeft men aan de ware beginselen van staatsregt voldaan. Den koning is het zeker voorbehouden tot den adelstand te verheffen, doch onder beperking der wetgevende bepalingen, zoo als dit bij andere praerogativen, benoemingen, enz. het geval is. Het fonds is het eigendom van den staat. De gelden zijn bijeengebragt tot het bekomen van adelbrieven, even als men tot het bekomen van andere voordeelen regten betaalt.

De heer *van Rappard* zal zijne stem voorbehouden.

De heeren *Schooneveld*, *Michiels van Verduijnen*, en *van Rosenthal*, ofschoon zich niet geheel met den eersten redenaar vereenigende, verklaren zich tegen de voordragt.

Bij het sluiten dezer is de minister van financiën aan het woord.

— Men verzekert, dat de werkzaamheden der Kamer, na kersmis, onverwijld zullen worden voortgezet. Men zal alsdan eenen aanvang maken met het onderzoek en de behandeling der nog overige financiële wetten, die aanhangig zijn, of verder zullen worden aangeboden. Men ziet in de volgende week de voordragt van het ontwerp, houdende de uitschrijving eener geldleening en de invoering eener belasting op de bezittingen, te gemoet. Men wil dat de Raad van State deszelfs advies over dit ontwerp reeds zou hebben uitgebragt.

— De inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt, heeft alle genees- en heelkundigen, Nederlanders van geboorte, die genegen zijn, om zich als officier van gezondheid der 3de klasse voor de dienst der zeemagt te verbinden, verwittigd dat zij zich, bij verzoekschrift, op zegel geschreven en portvrij in te zenden, en na daarop bekomen antwoord, in persoon bij hem inspecteur, aan deszelfs bureau te 's Gravenhage, in het locaal des magazijns van geneesmiddelen, Voorhout, wijk J, n°. 327, behooren aan te melden, met overlegging van onderscheidene bewijzen. Na overlegging van welke bewijsstukken hun de gelegenheid zal worden verschaft, om, aan 's rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen te Utrecht, bewijzen hunner kennis in de voorbereidende school-wetenschappen te geven, en daarna in een examen bewijzen van voldoende bekwaamheid in de genees- en heelkundige wetenschappen voor de verlangde betrekking af te leggen. Tot narigt der belanghebbenden dient voorts, dat de bevordering tot hoogere rangen onder de officieren van gezondheid der zeemagt, na drie jaren in eenen rang te hebben gediend, plaats heeft ten gevolge van een nader voor den hoogeren rang af te leggen examen, en dat aan de betrekking van officier van gezondheid der 3de klasse bij de zeemagt onderscheidene voordeelen zijn verbonden.

Rotterdam, 22 *dec*. Omtrent de toebereidselen op 's rijks werf, tot ontvangst van het stoffelijk overschot van Z. M. den graaf *van Nassau*, verneemt men in bijzonderheden nader, dat in de daartoe ingeregte groote zaal, in de woning van den heer directeur der marine, al de vensterramen van breede effen zwarte afhangende gordijnen zijn voorzien, terwijl de grond geheel en al met zwart is bekleed, en men thans bezig is de katafalk op te rigten.

— Het gerucht, dezer dagen in een der dagbladen medegedeeld, als zou de reden, om welke de Rijnspoorweg nog niet voor het publiek geopend is, hierin bestaan, dat op zeker punt der baan eene verzakking heeft plaats gehad, mag als geheel ongegrond verklaard worden. De reden der vertraging is alleen gelegen in eenige werkzaamheden van administrativen aard, welke behooren vooraf te gaan, maar negtans zoo ver gevorderd zijn, dat genoemde opening binnen weinige dagen zal volgen.

Deventer, 18 *dec*. Men verneemt dat tusschen de stedelijke regering en verdere burgerlijke en militaire autoriteiten afgesproken is, dat men elkanderen voor het vervolg, te beginnen met 1 januari 1844, geene zoogenaamde nieuwjaarskaartjes brengen of zenden zal. Men hoopt, dat dit voorbeeld ook bij de particulieren navolging vinden zal en dat alzoo algemeen afgeschaft moge worden eens ijdele en ziellooze formaliteit, welke nimmer kan medewerken om wederkeerige hoogachting en vriendschap aan te kweeken, maar integendeel bij een onwillekeurig verzuim, wel aanleiding kan geven tot het ontstaan van misverstand en verkeerde opvattingen.

Ingezonden stukken.

Antwoord op het artikel: »*Javasch muntstelsel*." Zie *Handelsblad* van 1°. december.

Men weet inderdaad niet, hoe het gedrag van het *Handelsblad* te verklaren, wanneer men het in deszelfs nommer van 1°. december ziet verdedigen wat het in dat van 30 november laakt; op 1°. december verdedigen wat onverdedigbaar is en in het nommer van 9 december de regering op eene ongegronde wijze aanvallen over mislukte proeven met kameelen (eigenlijk drommedarissen) en daarbij ongerijmde middelen aanwijzen om in de behoefte van draagbeesten te voorzien. — Ofschoon dit laatste punt niet datgene is, waarover wij bij dit schrijven meenen uit te weiden, zoo zij dien aangaande nogtans in het voorbijgaan gezegd, dat de drommedarissen, welke naar Java zijn overgevoerd, afkomstig zijn van het eiland Teneriffe, een even bergachtig eiland als Java; zoo dat men met grond konde hopen, dat dit dier zich aldaar zoude acclimateren en goede diensten bewijzen even als het zulks op Teneriffe doet. Dat voorts de buffel, welke het *Handelsblad* als draagbeest aanprijst, geen draagbeest maar een trekbeest is; en dat, vermits op sommige gedeelten van Java draagbeesten volstrekt vereischt worden, omdat de paarden en ossen, welke men als zoodanig bezigt, hoe langer hoe schaarscher worden, en het gouvernement draagbeesten noodig had, het niet te laken is, wanneer eene proef, welke *à priori* eenen goeden uitslag scheen te voorspellen, bij uitkomst tegenvalt: dienaangaande zullen misschien nog wel proeven moeten genomen worden alvorens men het gewenschte resultaat verkrijgt; en wij zullen bij dit onderwerp niet langer stilstaan.

De *Arnhemsche Courant* heeft het publiek ...

opmerkzaam gemaakt (zie artikel *Duivenpost*, in het nommer van 6 december) op den opvallenden spoed, waarmede de tegenstrijdige ingezonden artikelels van ... november en 1 december zich in het *Handelsblad* opgevolgd hebben; maar tot nu toe is over de zaak, welke in die artikels behandeld wordt, niets verder gezegd om het publiek over het punt in geschil in te lichten; en wij Nederlanders zijn vooringenomen genoeg met ons zelven, om te gelooven, dat het schrijven uit Sincapore onwaarheid behelst, omdat het hier te lande *tel quel* is tegengesproken. De belangen van de kolonie en van het moederland zijn intusschen te naauw verbonden, om de feilen, welke daar worden begaan, of, beter gezegd, welke *hier* worden begaan en *daar* ongunstig terugwerken, niet te erkennen; want zulks is toch de eerste stap, die noodig is, om dezelve te herstellen. De belangen van beide landen zijn te naauw verbonden, om niet eenige belangstelling te verwekken, hoe laauw ons publiek ook in het algemeen omtrent deze gewigtige aangelegenheid zij; en wij gelooven ons geregtigd, hierover ons gevoelen mede te deelen, daar wij door een langdurig verblijf in Oost-Indië vermeenen eenigzins bekend te zijn met het land en deszelfs huishouding.

De schrijver van het artikel *»Javasch muntstelsel,"* in het *Handelsblad* van 1o. december, begint zijne wederlegging van het artikel uit Sincapore op eene ongelukkige wijze. Hij begint te schelden, vergetende, dat: *des injures ne sont pas des raisons;* dat het hier de kwestie niet is of Sincapore, *eene vrijplaats is voor roovers*, maar of het artikel, hetwelk hij aanvalt, *waarheid* dan wel *onwaarheid* bevat. Het eerste moet hij, wel is waar, erkennen; maar hij kleedt zijn schrijven zoodanig in, als hadde de schrijver van Sincapore onwaarheid gezegd: en zijn stuk loopt over van drogredenen, welke het nuttig is tot derzelver juiste waarde terug te brengen.

De duiten, welke het gouvernement in Indië zoo overmatig in den wandel heeft gebragt, hebben de waarde niet, welke zij moeten vertegenwoordigen. — Bij den schrijver uit Sincapore en dien van het hier bedoelde artikel bestaat dienaangaande geen verschil van opinie, maar slechts van getallen; het feit is onbetwistbaar en wij gelooven de waarheid zeer nabij te komen, wanneer wij zeggen, dat de Indische cent of de koperen munt, welke daar, volgens gouvernements-bepaling, het $\frac{1}{100}$ van eenen gulden moet vertegenwoordigen, omtrent gelijk staat (eerder minder dan meer) aan onze oude duiten, waarvan er 160 op eenen gulden gingen. Deze duiten, voor zoo ver zij van de oude Oostindische kompagnie afkomstig waren, hadden vroeger (dat is te zeggen een jaar of zestien geleden, nu ziet men ze niet meer) grooten aftrek bij den inlander; deze aftrek, welken zij genoten, was niet alleen een gevolg van gebrek aan scheidemunt, maar ontsproot ook uit eene zekere voorliefde. — De inlander gebruikte dezelve tot het vervaardigen van huisraad en meende, dat het koper, waaruit zij bestonden, bij uitnemenheid geschikt was, om te worden bearbeid; ook zag men dezelve in der tijd tegen 90 stuks voor eenen zilveren gulden opwisselen, terwijl de andere duiten veel minder geacht waren. Het gouvernement, door deze omstandigheid uitgelokt, bepaalde, dat de gulden, dat is te zeggen de Hollandsche gulden, door 100 DUITEN zoude worden vertegenwoordigd, even als zulks in Nederland door 100 CENTEN plaats had; en vermits daarop een voordeel van 60 pCt. te halen was, dacht men niet genoeg duiten naar Indië te kunnen zenden; men vervaardigde dezelve met het merk der oude kompagnie, maar de inlander wist, waaraan zich te houden; en terwijl met den onmatigen invoer van koper de invoer van zilver verminderde (wij verstaan onder invoer van zilver ook datgene, wat diende om op Java verkochte producten te betalen) daalde weldra de waarde der duiten hoe langer hoe meer, met het gevolg, dat men nu voor geene 160 duiten eenen klinkenden zilveren gulden kan bekomen.

Toen intusschen het gouvernement aan de duiten eene waarde gegeven had, welke zij op ver na niet bezaten, maakten vreemdelingen van het bedrog (want bedrog was het) insgelijks gebruik: een voordeel van meer dan 60 pCt. toch was te aanlokkelijk, en nu vond men eenen mededinger, dien men met moeite kon weren en die misschien nog niet geheel geweerd is.

De schrijver in het *Handelsblad* van 1o. december ergert zich over het woord *misdaad*, door den correspondent van Sincapore gebezigd. Wij kunnen daarin geen aanstoot vinden, ofschoon dat woord in den gebezigden zin misschien minder gepast is. Eene misdaad in staatsaangelegenheden is vaak minder schadelijk dan eene fout; eene misdaad treft een individu, eene fout het algemeen; eene misdaad, door den staatsman begaan, weckt zelden op hem terug: eene fout berokkent hem vaak den ondergang. Wij zouden gelooven, dat het woord *bedrog*, *in casu*, datgene is waarmede de zaak te bestempelen is; en het bedrog is, helaas! eene fout geworden.

Zoo lang het gouvernement heeft kunnen profiteren van des inlanders vooringenomenheid, en hem 100 duiten voor eenen gulden doen aannemen, was het volkomen in deszelfs regt; niemand zoude het daarin gewraakt hebben; maar van het oogenblik, dat het Indië wilde *dwingen* 100 duiten voor den gulden te ontvangen, pleegde het bedrog.

Het gouvernement pleegt bedrog door deszelfs hoogere en lagere ambtenaren de helft en twee derde deelen koper op te dringen in voldoening van derzelver tractement; en men moet geheel verblind zijn, om te durven beweren, dat het onregt niet bestaat omdat de gouverneur-generaal daarin deelt. Hoe? wanneer het gouvernement hier officieren (zie b. v. *Handelsblad* van 18 januari 1843) en manschappen voor de Indische dienst oproept, en hen zoo veel aan gratificatie, zoo veel aan voorschot, zoo veel aan tractement belooft, dan zoude het later, wanneer het de personen in het net heeft, kunnen zeggen: wij hebben u wel zoo veel gulden tractement beloofd, maar wij zullen u, *hier* voor de helft, *ginds* voor twee derde deelen in koper en voor het overige in zilver bankpapier betalen; waarvan noch het eene noch het andere de waarde heeft, waarvoor mij ze u aanrekenen; op het eerste verliest gij, wel is waar, minstens 65 pCt. op het andere minstens 45 pCt., maar dat is ons onverschillig; wij schenden, wel is waar, onze beloften, maar wij houden u aan uwe verpligtingen;" en dat zoude geen bedrog mogen genoemd worden? Aldus handelt het gouvernement en dat vindt verdedigers bij personen, die zich Nederlanders durven noemen.

De *pseudo*-handelaar op Java, die de ondankbare taak op zich genomen heeft, het gouvernement tegen de bedoelde aanvallen van den schrijver uit *Sincapore* te verdedigen, zegt, dat de opgedachte maatregel vooral dan niets onbillijks zoude opgeleverd hebben, indien dezelve een jaar te voren waren aangekondigd geweest. Wij vinden in die redenering niets dan sophismus. Waarom één jaar en geen twee? waarom één jaar en niet een half jaar of één dag? Onbillijkheid wordt geene billijkheid door uitstel; en wat zouden wel de gevolgen voor de kolonie geweest zijn, indien alle soldaten hadden gebruik gemaakt van de bevoegdheid, welke de schrijver meent, dat had kunnen of behooren te worden gegeven, om zich binnen een jaar aan de dienst te onttrekken?

Om de zaak, zoo als zij in waarheid is, tastbaar te maken, onderstellen wij, dat door omstandigheden de Hollandsche ducaat, aan welken wij eene gemiddelde waarde toeschrijven van *f* 5.25, eens plotseling rees tot *f* 5.40, dan zoude het gouvernement, naar ons inzien, het regt hebben, ducaten te doen slaan en in wandeling te brengen voor dien opgedreven koers, om aldus een zeker voordeel te genieten. Maar nu valt — stellen wij — de ducaat plotseling tot *f* 5.10 en het gouvernement heeft nog eene massa ducaten in de kassen; en nu vragen wij, of men het in *Nederland* billijk zoude vinden, indien alle ambtenaren, gepensioneerden, officieren en soldaten verpligt werden, die ducaten in geheele of gedeeltelijke voldoening van hun tractement aan te nemen, en zulks tegen den koers van *f* 5.40, opdat, dusdoende, het gouvernement geen schade lijde, maar nog van het vroeger beoogde voordeel profitere. Ziedaar wat men in *Indië* dagelijks doet en wat onze schrijver verdedigt.

De steller van het artikel *»Java's muntstelsel,"* schrijft onder den indruk van het bekrompenst eigenbelang; dit verleidt hem telkens tot drogredenen en doet hem b. v. zeggen, dat, gesteld ook, dat de *f* 25 (1) welke de Javaan voor een picol koffij ontvangt, slechts *f* 17 vertegenwoordigen, zulks dan toch nog meer bedraagt dan de koffij, volgens den tegenwoordigen marktprijs, waard is, en hij vindt zulks niet onbillijk. — Hij gevoelt niet, — die schrijver, die anderen van onvergefelijke onkunde durft betichten — dat de kwestie niets met den marktprijs der producten gemeen heeft; dat zijne redenering dadelijk omver geworpen is, indien men onderstelt, dat de marktprijs klimt; dat zijne redenering alleen dan van waarde zoude zijn, indien de Javaan een vrije handelaar ware, en niet gedwongen ware geworden, om koffij te planten, gedwongen om de koffij tegen eenen bepaalden prijs aan het gouvernement te leveren, ook dan wanneer hij daarvoor betere prijzen bij anderen konde bedingen. — Waar zal het ophouden, indien een stelsel van valsche munt verdedigers onder ons vindt — verdedigers vindt onder personen, die zich als handelaren doen voorkomen. Waarlijk, het gouvernement kent zijn belang niet; het moest den duit als twee of vier centen decreteren en aldus den gulden betalen met 50 of 25 duiten; misschien ware de Javaan dan nog ruim betaald in verhouding tot de bestaande of toekomstige marktprijzen van de koffij.

Advocaten van slechte zaken trekken de aandacht af van de hoofdzaak, om ze op beuzelingen te vestigen, die hen eenigen vat geven; zoo doet onze pseudo-handelaar op Java, wanneer hij den schrijver uit Sincapore aanvalt over het tin in den zilveren gulden, hetgeen voorzeker eene ongerijmdheid is.

Wat zullen wij zeggen van het beweren des schrijvers, dat de waarde der duiten er niet op aankomt, omdat het eene scheide-munt is; wat zullen wij zeggen, dan dat de ondervinding zijne bewering logenstraft. — Eene scheide-munt moet ook eene zekere intrinseque waarde hebben of zij wordt — wanneer zulks de moeite loont — buitenslands nagemaakt; en dit is het geval geweest met de Indische duiten. Vreemdelingen, en misschien ook landgenooten, hebben met het gouvernement geconcurreerd in het bedrog, aan Indië gepleegd; daarvan getuigen de verbods-wetten van invoer, welke in de Indische staatsbladen te vinden zijn.

Onze pseudo-handelaar op Java vraagt: »of het geene onkunde is, niet te weten, dat Nederland vooraf zijne eigen financiën moet hebben hersteld, alvorens maatregelen te kunnen beramen, om den geldsomloop in Indië op gezonder grondslagen te vestigen?" Ergerlijker taal, dan deze, is voorzeker nimmer tegen Indië uitgesproken. Maar weet gij dan niet, — gij schrijver, die meer kwaad dan goed doet aan de zaak, welke gij meent voor te staan — weet gij niet; dat Indië Neerland niet noodig heeft om zijn gelds-omloop op gezonder grondslagen te regelen, zoo als gij het noemt? Weet gij niet, dat, zoo Indië slechts van de tegenwerking ontslagen ware, die het van Nederland ondervindt, deze zaak zich aldaar wel van zelf zoude regelen? Weet gij niet, dat Indië zulks gevoelt en dat het te veel is, een land, als Indië, te gader te onderdrukken en te hoonen? — Indië wachten, "totdat Nederland zijne eigene financiën hersteld hebbe! . . . . . Grappenmaker! daarin ziet immers de verstandigste geene uitkomst.

Onze pseudo-handelaar zegt nog: Java is *rustig* en *tevreden*; het draagt blijken van *voorspoed en overvloed*. — *Rustig? tot nu toe*, ja; maar *tevreden?* wie is er met Indië bekend, die zulks zal durven beweren? — Java geniet sedert 13 jaren rust, en onder eene Turksche regering zoude er, onder die omstandigheden, eenigen voorspoed bij sommigen genoten worden, — en nogtans gaan alle kooplieden te gronde. — Van voorspoed spreekt gij: België genoot ook *voorspoed*, maar het was daarom niet *tevreden*; en men erkent thans, dat het regtmatige redenen had van ontevredenheid; die twee woorden gaan niet altijd hand aan hand. Wij, die met Indië bekend zijn, durven verzekeren, dat noch Europeaan, noch inlander, noch particulier, noch koopman, noch ambtenaar, noch militair tevreden is. — De stijgende opbrengst van schier alle belastingen, — zegt gij, — bewijst dien voorspoed. Den voorspoed hebben wij u niet geheel betwist, en wat gij van de opbrengst der belastingen zegt, is waar. Ziet daarin echter uw eigen vonnis geveld en overtuig u, hoe spoedig de straf op het wanbedrijf volgt. — De kassen van Indië stroomen over van geld, maar het is denkbeeldig geld; geld, dat geen geld is, maar dat als geld gedecreteerd is. Nederland zoude uit de Indische kassen schoone subsidiën kunnen trekken, indien het wezenlijk geld ware, wat zich in die kassen bevond; maar dat kan zij niets baten, want men is vroeger te inhalig geweest en reeds vertoont zich een begin der straf, welke de schrijver uit Sincapore voorspelt. Reeds is het uur der vergelding geslagen, en nog wilt gij tot geene bekentenis komen van uw ongelijk.

Vaak reeds hebben wij onze stem doen hooren om Nederland tot mildere beginselen jegens Indië te nopen; geen eigenbelang, maar liefde tot Nederland, tot onzen geboortegrond; liefde tot Indië, waar wij zoo veel goeds hebben genoten, is daarvan de drijfveer geweest. — Is Nederland zoo diep gedaald, dat het, om te bestaan, moet onderdrukken, wat het be-

(1) Wij zullen den schrijver niet bij het woord vatten, aangaande de *f* 25 koper, welke hij den Javaan voor de picol koffij doet genieten.

heerscht, — het erkenne dan voor het minst deszelfs ongelijk en beroepe zich op de gebiedende en ijzeren noodzakelijkheid. Dan zal mededoogen met deszelfs hulpbehoevenden staat de plaats vervangen van den wrevel, die thans in Indië tegen hetzelve heerscht: het ongenoegen zal misschien in meêwaardigheid veranderen. Maar men terge de gemoederen in Indië niet meer dan zij het reeds zijn, door steeds in alles gelijk te willen hebben; men doe niet als regtvaardig en billijk voorkomen, wat de schreeuwendste onregtvaardigheid is: want, wij herhalen het u, Indië begint zich van lieverlede te gevoelen, en eene stuiptrekking van hetzelve is voldoende, om Nederland in deszelfs thans zoo brooze grondvesten te doen wankelen.

December 1843. O.

Aan de Redactie,

In den rondgaanden brief van den minister van justitie, van den 9den april 1842, aan de procureurgeneraals bij de geregtshoven, komt onder anderen voor:

»De koning is diep doordrongen van het groot gewigt, dat voor het vaderland, voor hoogstdeszelfs regering en voor de justitie gelegen is in de keuze der leden van de regterlijke magt, en van alle regterlijke ambtenaren zonder onderscheid. — Ik weet, dat ik van u wel ed. gr. achtb. kan verwachten, dat bij de aanbevelingen, welke ik van u wel ed. gr. achtb. te dien opzigte zal ontvangen, alleen op integriteit van karakter, kennis, ijver en geschiktheid voor den post zal gezien, en dat aan geene andere bijkomende consideratiën hoegenaamd acht gegeven zal worden. — Alle raadplegingen van familie-betrekkingen, of van persoonlijke vriendschap, moeten daarbij ter zijde gesteld worden."

Zoo spreekt de minister; maar hoe hij handelt bewijst het volgende:

Voor ruim een jaar raakte de post van substituut-officier, bij de regtbank te Winschoten, vacant, vroeger waargenomen door mr. J. DE WAL uit Assen, thans in die betrekking werkzaam te Leiden. Ter vervulling dier vacature had de procureur-generaal twee uitnemende advocaten en regtsgeleerden, hier bij het hof practiserende, ieder ongeveer 30 jaren oud, en verder alle vereischten bezittende, in opgemelde circulaire opgegeven, voorgedragen. Niemand twijfelde er aan of een dier heeren zou worden benoemd. Daarom is de verbazing niet gering en de verontwaardiging algemeen, nu men in de *Staats-Courant* leest, dat daartoe is aangesteld de heer en mr. P. HOFSTEDE, den 30sten junij 1842 alhier op theses gepromoveerd, met bekoming van den tweeden graad, hetwelk geen uitstekende talenten aanduidt, en waarvan de minister evenmin de overtuiging zou hebben erlangd, als hij zich naar den ijver en de bekwaamheid van dien jongeling, bij zijne leermeesters, had geïnformeerd. Wanneer men hierbij in aanmerking neemt, dat mr. P. HOFSTEDE de zoon is van den heer en mr. K...... HOFSTEDE, lid van den Hoogen Raad; dat opgemelde substituuts-post ongeveer een jaar is vacant gebleven en juist is vergeven, nu de heer P. HOFSTEDE daartoe den vereischten ouderdom heeft bereikt, — dan kan daaruit ligtelijk het vermoeden ontstaan, dat hier door zijne excellentie een *casus pro amico* is gepleegd, lijnregt in strijd met hetgeen hij aan de heeren procureur-generaals voorschrijft.

Het is hard voor onzen alom zoo hoog geachten procureur-generaal, ook nu, even als met zijne voordragten van kanton-regters, te moeten ondervinden, dat men zijne inzigten niet verkiest te volgen, ofschoon hij zeker *familie-betrekkingen en persoonlijke vriendschap* daarbij ter zijde stelt, en alleen beoogt, aan de maatschappij bekwame en geschikte ambtenaren te bezorgen. — Het is hard voor de in regten gegradueerden, die zich met ijver en lust op hunne studiën hebben toegelegd, te ontwaren, dat jongelingen uit de residentie, die pas den graad van meester in de regten hebben erlangd, boven hen worden geprefereerd. Het ontmoedigt de ouders, om hunne kinderen in de regten te laten studeren, wanneer de residentie de pepiniaire zal zijn, waaruit de ambtenaren worden gezonden. Derzelver inwoners genieten welligt ⅓ van ons geheele budget buiten de renten, en het is grievend, dat deze van de geringe voordeelen, aan eene afgelegene provincie wordende toegekend, zullen wegnemen.

De gepleegde daad van den minister is onhandig. In eenen tijd als deze, waarin zulke groote en zware offers worden gevraagd, ter betaling van renten voor schulden, waarvan hier nimmer eenige voordeelen zijn getrokken; waarin zoo zeer en te regt wordt geklaagd over drukkende lasten en verarming, is het onstaatkundig reden tot misnoegen te geven aan eene provincie, die zoo aanzienlijk bijdraagt tot stijving van 's lands kas en uit dezelve zoo weinig terugontvangt. De bereidwilligheid, om de schatkist te stijven, verzwakt door zulke daden: en hoe toch zou het gaan, als de inning met geweld moest geschieden?

Groningen, december 1843. S.

Burgerlijke Stand.

TE ARNHEM:

Van 14 tot 21 december.

Gehuwd: A. Ortel met H. Helleward. — H. van Galen met H. Evers. — L. Pischot met T. Appels. — Mr. S. J. van Overveldt met G. W. de Neijn van Hoogwerff.

Bevallen: W. J. Kramer, geb. Hoogeteren, D. — C. Ratering, geb. Teunissen, D. — C. M. Rutten, geb. Looman, D. — J. Pas, geb. Jansen, D. — J. C. Peeterman, geb. Heldewig, Z. — A. M. Wiggers, geb. Schaap, Z. — M. C. Nijenhuis, geb. van der Kade, D. — W. Kool, geb. Kiessenberg, Z. — D. L. Bonavang, geb. Kloot, Z. — A. S. van der Horst, geb. Olt, Z. — C. M. Arnaud, geb. Arents, Z. — J. Siegter, geb. Jansen, Z. — H. van der Zande, geb. Diesveld, Z. — M. Meijnders, geb. Hofman, Z.

Overleden: E. van Zwelm, huisvrouw van G. H. van Duuren, 48 j. — J. T. Beuckmann, 22 j. — E. te Boekhorst, weduwe van E. van Munster, 66 j. — A. Willemsen, 7 m. — J. Hendriks, 3 j. 9 m.

TE NIJMEGEN.

Gehuwd: H. Pool en A. Goorsenberg. — J. Smit en J. M. Roos. — J. J. Meersmans en S. Laurent. — H. C. Mali en J. M. van den Berg.

Bevallen: G. M. Kraaivanger, geb. Schoemaker, D. — S. de Champs, geb. Wels, D. — W. C. Hageman, geb. in den Bosch, Z. — M. van Haalen, geb. Michels, Z. — J. E von Wiebel, geb. van der Breggen, D. — J. Wolf, geb. van Gelder, Z. — J. E. de Groot, geb. Egelink, D. — J. E. Geger, geb. Schaffeld, D. — M. C. van Didenhoven, geb. Wenneke, D. — J. W. E. Bolkesteijn, geb. Hulsenboom, D. — E. Brouers, geb. Smits, Z. — M. L. Munters, geb. Körlfinke, Z. — J. E. Hofstee, geb. Haas, D. — M. A. P. Jamez, geb. Gram, Z. — C. Albers, geb. Cornelissen, Z.

Overleden: A. Peters, 54 j. — L. A. van Meer, 3 j. — D. Geurts, 52 j. — J. H. Derks, 11 m. — G. C. Wijnakker, 4 j.

TE ZUTPHEN:

Gehuwd: J. Arentzen met G. Schuilenburg, wed. van W. Swarthoff.

Bevallen: M. S. Stolp, geb. Revelman, Z. — J. C. Jansen, geb Reinders, D. — H. L. Koppel, geb. Weijler, Z. — M. E. Bremmer, geb. Vennes, D.

Overleden: G. J. Hekelman, 3 j. — G. C. Bakker, 3 j. — F. Wijmer, 11 j. — D. Mullers, 12 j. — K. Graffelman, 40 j.

TE TIEL:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: H. C. Blom, geb. de Jongh, D. — H. Valstar, geb. Dickhoff, Z.

Overleden: M. van Haaften, 61 j., vroeger gehuwd met wijlen J. van Zomeren en laatst met F. van de Pijl. — T. Geurts, 11 j.

Advertentiën.

Marktprijzen.

Arnhem, 22 *december* 1843.

Oude Weit van *f* 9.20 tot *f* 00.00; *Nieuwe Weit* [van] *f* 7.00 tot *f* 8.00; *Rogge* van *f* 4.75 tot *f* 5.15; *Boek[weit]* van *f* 4.75 tot *f* 5.25; *Garst* van *f* 3.75 tot *f* 4.10; [...]*sche Haver* van *f* 0.00 tot *f* 00.00; *Voerhaver* van *f* [...] tot *f* 2.85; *Witte Boonen* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; [...] *Boonen* van *f* 5.00 tot *f* 0.00; *Graauwe Erwten* van *f* [...] tot *f* 0.00; *Groene Erwten* van *f* 6.25 tot *f* 0.00; [...] *Erwten* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Koolzaad* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Aveelzaad* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Klaver[zaad]* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Aardappelen* van *f* 1.00 tot *f* [...]; *Boter* van *f* 0.50 tot *f* 0.60 het pond.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 23 Dec. 1 El 7 Palm 8 Duim; gew. 0 duim; gev. [...]

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdr[ukker].